

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

9
2023

08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
08.00.02 Makroiqtisodiyot
08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
08.00.06 Ekonometrika va statistika
08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
08.00.09 Jahon iqtisodiyoti

08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
08.00.11 Marketing
08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
08.00.13 Menejment
08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

74-91 xalqaro daraja
ISSN: 2992-8982

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Qo'ng'irotboy Avezimbetovich

Elektron nashr. 464 sahifa, 30-sentyabr, 2023-yil.

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Rae Kvon Chung, Janubiy Korea, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati

Salimov Oqil Umrzoqov, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi

Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi

Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari

Toshkulov Abduqodir Hamidovich, i.f.d., prof., O'zbekiston Respublikasi Prezidentining yoshlar, fan, ta'lim, sog'liqni saqlash, madaniyat va sport masalalari bo'yicha maslahatchisi o'rinbosari

Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, i.f.d., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri o'rinbosari

Sharipov Qo'ng'irotboy Avazimbetovich, t.f.d., prof., TDIU rektori

Oblamuradov Narzulla Naimovich, i.f.n., dots., O'zR Tabiat resurslari vaziri o'rinbosari

Djumaniyazov Maqsud Allanazarovich, Qoraqalpog'iston Respublikasi Tabiat resurslari qo'mitasi raisi

Axmedov Durbek Kudratillayevich, i.f.d., prof., O'zR Oliy Majlisi qonunchilik palatasi deputati

Utayev Uktam Choriyevich, O'zR Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari

Ochilov Farxod, O'zR Bosh prokuraturasi iqtisodiy jinoyatlarga qarshi kurashish departamenti bo'limi boshlig'i

Eshov Mansur Po'latovich, i.f.d., prof., TDIU Akademik faoliyat bo'yicha prorektori

Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, i.f.d., prof., TDIU YoMMMIB birinchi prorektori

Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, i.f.d., prof., TDIU Ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo'yicha prorektori

Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, i.f.d., prof., "O'IRIAM" ilmiy tadqiqot markazi direktori – prorektor

Yuldashev Maqsud Abdullayevich, p.f.d., prof., TDIU Moliya-iqtisod ishlari bo'yicha prorektori

Karimov Norboy G'aniyevich, i.f.d., prof., TDIU huzuridagi PKQTMO tarmoq markazi direktori

Hakimov Nazar Hakimovich, f.f.d. TDIU profesor

Yuldashev Mutallib Ibragimovich, i.f.d., TMI professori

Samadov Asqarjon Nishonovich, i.f.n., TDIU Marketing kafedrasini professori

Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, t.f.d., Rossiya xalqlar do'stligi universiteti professori

Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, i.f.d., prof., Xalqaro "Nordik" universiteti rektori

Aliyev Bekdavat Aliyevich, f.f.d., TDIU professori

Po'latov Baxtiyor Alimovich, t.f.d., prof., Atrof-muhit va tabiatni muhofaza qilish texnologiyalari ilmiy-tadqiqot instituti

Axmedov Javohir Jamolovich, i.f.f.d., "El-yurt umidi" jamg'armasi ijrochi direktori o'rinbosari

Isakov Janabay Yakubbayevich, i.f.d., TDIU professori

Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, t.f.f.d., Toshkent arxitektura-qurilish universiteti katta o'qituvchisi

Kamilova Iroda Xusniddinova, i.f.f.d., TDIU dotsenti

Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, i.f.f.d., TDIU dotsenti

Sevil Piriyeva Karaman, PhD, Turkiya Anqara universiteti doktoranti

Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, TDIU katta o'qituvchisi

Rustamov Ilhomiddin, f.f.n., Farg'ona davlat universiteti dotsenti

Mirzaliyev Sanjar Maxamatjon o'g'li, TDIU Ilmiy tadqiqotlar va

innovatsiyalar departamenti rahbari

Babayeva Zuhra Yuldashevna, TDIU huzuridagi Pedagog kadrlarni qayta tayyorlash va ularning malakasini oshirish tarmoq Markazi xorijiy hamkorlik bo'yicha mutaxassis

Ekspertlar kengashi:

Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, i.f.d, TDIU dotsenti

Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, i.f.f.d, TDIU dotsenti

Imomqulov To'liq Burxonovich, i.f.f.d, TDIU dotsenti

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti,
O'zR Tabiat resurslari vazirligi,
O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

"Yashil iqtisodiyot va taraqqiyot"
jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi 336/3-
sonli qarori bilan ro'yxatdan
o'tkazilgan.

MUNDARIJA

Ichki turizmni rivojlanlantirishda davlatning o'rne.....	7
Dehqonov Burxon Rustamovich , tayanch doktorant	
Qishloq xo'jaligida sug'orish tizimlari boshqaruvini rivojlantirish yo'llari	11
Mirjamilova Hulkar Nurali qizi , assistent	
Yangi O'zbekiston sharoitida o'simliklar karantini tizimi faoliyatini takomillashtirish va iqtisodiy samaradorligini oshirish	15
Alimov Murodkosim Achilovich , mustaqil izlanuvchi	
"Yashil iqtisodiyot" da energetika sohasini investitsion holatining statistik tahlili	20
Umarov Faxriddin Umar o'g'li , katta o'qituvchi	
Yoqilg'i-energetika korxonalari moliyaviy barqarorligini ta'minlashda investitsion faoliyatning ahamiyati	26
Ergashev Muhibbek Aslam o'g'li , mustaqil izlanuvchi	
Tog'li hududlarda turizm biznesining rivojlanishi	31
Abduvakil Alimov Komil o'g'li , tayanch doktorant	
Ta'lim turizmining nazariy asoslari va O'zbekistondagi tendensiyalari.....	38
Maxmudova Nodira O'ktamovna , tayanch doktorant	
Turizmga innovatsion texnologiyalarni joriy qilish shart sharoitlari	43
Po'latov Ma'murjon Murodjon o'g'li , tayanch doktorant	
Mintaqaviy investitsion loyihalarning jozibadorligi tahlillari masalalari	46
Davlyatshayev Akmal Ashurmamatovich , dotsent, i. f. n.	
Yashil iqtisodiyotning tijorat banklaridagi ahamiyati va ularning raqamlashuvi	51
Maxmudova Muxlisa Qodirjon qizi , dotsent, PhD	
Turizmni rivojlantirishda "Tourism 4.0" konsepsiyasini joriy etish masalalari	57
Yuldasheva Dilnoza Ulug'bekovna , mustaqil tadqiqotchi	
Davlat tomonidan qishloq xo'jaligini moliyaviy qo'llab-quvvatlash tizimini takomillashtirish	62
Ollokulova Feruza Mansurovna , PhD; Jabborov Jahongir Abduvohid o'g'li , magistrant	
Перспективные направления "Зелёной химии" для Республики Узбекистан.....	66
Султанходжаев Бахтиёр Забихуллович	
O'zbekistonda transport va logistika sohasini rivojlantirish strategiyasi	73
Usmonov Botir , magistr	
Hududlarda investitsion faollikni oshirishga qaratilgan mexanizmni takomillashtirish	78
Sunatullayeva Shaxnoza Xurshid qizi , tayanch doktorant	
Qurilish tarmoqlarida boshqaruv faoliyatining iqtisodiy ko'rsatkichlari tahlili.....	82
Mirsodiqov Abdulla Tursunaliyevich , PhD	
Connection between interest rate on loans, cash flow and turnover of funds	87
Sharbat Abdullaeva , Professor; Sardor Abdullaev , the applicant	
Econometric Analysis of the Impact of IPO on the Market Capitalization of Companies	92
Shakhzod Saydullaev , PhD.	
Davlat xaridlarini takomillashtirishda byudjet mablag'laridan samarali foydalanishning mohiyati va zarurligi	101
Raximjonov Kamronbek Ilxomjon o'g'li , mustaqil tadqiqotchi	
O'zbekistonda to'lov tizimining raqamli transformatsiyasining o'ziga xos xususiyatlari.....	105
Otamurodov Shavkat Nusratillayevich , i. f. d. (DSc); Eshqulova Nasiba Normo'minovna , o'qituvchi	
Tijorat banki xizmatlarida ta'lim kreditining o'rne va uni takomillashtirish masalalari.....	110
Eldor Uskanov , mustaqil tadqiqotchi	
Korxonaning strategik boshqaruvini takomillashtirish	114
Maxmudov Nosir Maxmudovich , professor; Elmurodov Faxriddin Farxodovich , magistratura tinglovchisi	

Respublikada kichik biznesni moliya-kredit mexanizmlari orqali qo'llab-quvvatlash masalalari.....	120
Ergashev Otamurod Toshtemirovich, PhD	
Mulk iqtisodiy xavfsizligini ta'minlashda muammo va yechimlar.....	125
Ermatov Musojalil Komilovich, kafedra dotsenti v. b.; Abdunazarov Oybek Abdumutalibovich, katta o'qituvchi	
Using intelligent and decision support systems for developing University Curriculum: semi-automated need analysis approach.....	132
Abduraxmanov Zafar Batirovich; Ikromov Sayidolim Ismoilovich	
Challenges of Developing a Competitive Environment in the Context of Economic Liberalization.....	138
Akobirova Nodira Najmiddin qizi, asisstant	
Topical Issues of the Development of Recreational-Tourist and Military-Recreational Activities.....	141
Alimova Guzal Alisherovna, PhD in economics, docent	
Kreditlash jarayonlarida xulq-atvor iqtisodiyoti omilini joriy etish istiqbollari.....	146
Jo'rayeva Sevara Zakirovna, mustaqil izlanuvchi (PhD)	
Portfelli xorijiy investitsiyalarning milliy iqtisodiyotni rivojlantirishdagi roli	152
Kamilova Iroda Xusniddinovna, PhD	
Exploring the Ethical Dimensions of Artificial Intelligence in Advancing Human Rights and Sustainability	156
Matkarimova Gulchekhra Abdusamatovna, Professor	
Tijorat banklarida muammoli kreditlar bilan ishlashning nazariy asoslari.....	163
Maxmudov Rahimjon Xamid o'g'li, mustaqil izlanuvchi	
Barqaror iqtisodiy o'sishga yalpi talab va yalpi taklif omillarining ta'siri.....	170
Nabiyev Ulug'bek Mirodiljon o'g'li, tayanch doktorant	
The potential advantages of implementing the Total Quality Education Management (TQEM) concept	175
Otakulov Makhamadjon, PhD	
Kichik yashil biznesni yanada rivojlanitirish imkoniyatlari.....	181
Raximova Kizlarxon Ne'matjon qizi	
Jamg'armalar investitsiyalar manbasi sifatida.....	185
Sadikova Ra'no Abdullayevna, i. f. n., dots.	
Davlat moliyasining moddiy asosini oshirish orqali iqtisodiy o'sishga erishish	188
Shamsiyev Shuxrat Sayfutdin o'g'li, mustaqil izlanuvchi	
Aholi turmush darajasini oshirishda ijtimoiy himoyaning o'rni	191
Sherjonov Sherjon Alijan o'g'li, mustaqil izlanuvchi	
Xo'jalik yurituvchi subyektlar to'lov qobiliyatini aniqlashning nazariy-uslubiy masalalari.....	196
Adashaliyev Baxtiyorjon Valisher o'g'li, dekan o'rinbosari	
Kichik sanoat zonalari faoliyatini samarali boshqarish tamoyillari	203
Shodmonqulov Kamoliddin Murodillayevich, dotsent; Adilbekov Allayar Anvarbekovich, magistrant	
Aholini ijtimoiy himoya qilishda pensiya va ijtimoiy nafaqalarning o'rni.....	206
Aliyev Ma'ruf Komiljon o'g'li, mustaqil izlanuvchisi	
Использование методов управления для повышения эффективности производства на предприятиях.....	212
Алиева Надирахон Абдумаликовна, PhD. доц.; Тлеумуратова Мадинабону Дилмурат кизи, ст. 3-курса	
Korxonalar moliyaviy barqarorligini ta'minlash mexanizmini takomillashtirish.....	217
Z. G. Allaberganov, kafedra dotsenti	
Davlat fiskal (byudjet-soliq) siyosatining aholi bandligiga ta'siri va uni takomillashtirish.....	222
Asatullayev Xurshid Sunatullayevich, i. f. n., professor	
O'zbekistonda iqtisodiyot tarmoqlariga raqamli iqtisodiyotni shakllantirish omillari.....	228
Axmedova Yulduz Sunatullayevna, kafedra o'qituvchisi	
Moliyaviy risklarni baholash usullari, boshqaruvdagi yondashuvlari	232
Baymuratova Gulirayxon Tursunbayevna, kafedra dotsenti	

Sugʻurta kompaniyalarining moliyaviy barqarorligini taʼminlashda biznes jarayonlarini boshqarish	236
Baxriyev Dilshod Rizvonkulovich , mustaqil izlanuvchi	
Tijorat banklarida investitsiya loyihalarini moliyalashtirishning ekonometrik modellashtrish koʻrsatkichlari	242
Berdiyev Akram Oʻktamovich , mustaqil izlanuvchi	
Innovatsion muhitni shakllanishi va rivojlanishida investitsiyaning zarurligi	253
Bobobekov Ergash Abdumalikovich	
Meva-sabzavotchilik klasterlarida yashil moliyalashtirishning nazariy asoslari va xususiyatlari	258
Botirov Erkinjon Xayitovich , kafedra dotsenti	
Oʻzbekiston Respublikasida xorijiy investitsiyalarni jalb etish orqali investitsion salohiyatni oshirish	263
Gʻaybullayev Odil Baxtiyarovich , kafedra dotsenti v. b.	
Tadbirkorlik subyektlarining innovatsion loyihalarini moliyalashtirishni qoʻllab-quvvatlash mexanizmini takomillashtirish	269
Jubanova Bayramgul Aymuratovna , PhD	
Soliq maʼmuriyatchiligi va uni raqamlashtirishni ekspert baholash yoʻllari	272
Ibragimov Boburshoh Bohodir oʻgʻli , i. f. d. (PhD), doktorant (DSc)	
Xalqaro standartlarga muvofiq buxgalteriya outsorserlari tomonidan moliyaviy hisobotlarni transformatsiya qilishni takomillashtirish	278
Islomov Alisher Baxtiyor oʻgʻli , mustaqil izlanuvchi	
Oʻzbekistonda moliyaviy hisob va hisobotni MHXSlariga transformatsiya qilishda asosiy vositalar hisobini tashkil etish masalalari	284
Qurbonova Shaxrinnoz , tayanch doktorant	
Yerlarning degradatsiyaga uchrashi va oldini olish boʻyicha chora-tadbirlar	288
Mamanazarova Nasiba Joʻrayevna , kafedra doktoranti	
Davlat sektorida ichki auditni tashkil etish xususiyatlari	292
Mamirjon Jaloliddinov , mustaqil izlanuvchi	
Финансирование акционерных общества через рынок капитала	297
Муминов Шохжахон Суюнович , ассистент кафедры	
Необходимость развития предпринимательской и страховой деятельности риски на рынке Узбекистана	302
Муютдинов Махмуд Жалелович , независимый исследователь	
Инвестиционная привлекательность как фактор экономического развития страны	307
Назарова Гузал Баходировна	
Tijorat banklarida kreditlash jarayonlarini takomillashtirish masalalari	312
Nozima Abdullayeva , mustaqil tadqiqotchi	
Tijorat banklarining xizmatlar sohasini kreditlash amaliyotiga taʼsir etuvchi omillarning ekonometrik tahlili	316
Nurmuxammedov Abdijabbar Yunusovich , kafedra dotsenti v. b.	
Современное решение, которое положительно влияет на логистические услуги и резко снижает смертность на перекрестках	326
Тажимуратов Умид Рузматович , Бахриев Иброхим Исометдинович , кандидат медицинских наук, доцент; Жуманиёзов Эркин Худойбергенович , кандидат медицинских наук, доцент; Тажимуратов Рузмат Отажанович , кандидат медицинских наук, Тажимуратов Абдусами Умид угли , ученик 10 класса	
Oʻzbekiston Respublikasi tijorat banklarida dividend siyosati va tendensiyalari tahlili	333
Temirov Abdulaziz Alimjanovich , kafedra dotsenti, i. f. n.	
Современное состояние инвестиционного потенциала Республики Узбекистан	339
Топилдиев Соҳибжон Раҳимжонович , DSc; Одилова Дилноза Барнаевна , PhD	
Portfelli xorijiy investitsiyalarni milliy iqtisodiyotni rivojlantirishdagi roli	345
Tosheva Ziroat Aliqul qizi	

Kichik biznes subyektlarida raqamli texnologiyalardan foydalanishning ilmiy-nazariy jihatlarlari	349
To'rayeva Nafisa Odilovna , mustaqil izlanuvchi	
О достижениях Узбекистана в реализации национальных целей и задач устойчивого развития.....	355
Турсун Мухитович Ахмедов , и. ф. д., проф.; Гавхар Рустамовна Хидирова , докторант, и. ф. ф. д., доц.	
Влияние корпоративного управления в зеленой экономике	359
Уринов Бобур Насиллоевич , заведующий кафедрой	
Ko'chmas mulkni soliqqa tortishning o'ziga xos xususiyatlari.....	366
Fayziyev Farrux Abdullaxojayevich , kafedra dotsenti	
Transport tizimi iqtisodiy rivojlantirish yo'nalishlari.....	374
Fayzullayev Javlonbek Sultonovich , DSc.	
Oliy ta'lim muassasalarida byudjet mablag'laridan samarali foydalanishning ayrim fundamental masalalari	382
Xayriddinov Sh. B. , mustaqil izlanuvchi	
Xalqaro raqamli valyuta bozorini rivojlantirish istiqbollari	385
Xolov Nabijon Qaxramonovich , PhD.	
Nodavlat notijorat tashkilotlarning rivojlanishi va hozirgi shart-sharoitlari	391
Xusanov Otabek Nishonovich , PhD, mustaqil izlanuvchi	
Banklarining aktivlarini daromadliligini oshirish yo'llari.....	396
Elbusinova Umida Xamidullayevna , kafedra dotsenti	
Особенности методики проведения аудита затрат на производство.....	401
Хилола Икрамова Ровшан кизи , базовый докторант	
Ta'lim islohotlarining ma'naviyatdagi o'rni	407
Bekdavlat Aliyev	
O'zbekistonda tijorat banklari emission operatsiyalarining dolzarb masalalari	412
O'ktamova Nozima Narzulla qizi , kafedra dotsenti	
Moliyaviy barqarorligi tushunchasining konseptual mohiyati, turlari va asosiy tavsiflari.....	416
Eshquvatov Aziz Baxtiyorovich , mustaqil izlanuvchi	
XX asr jadid ma'rifatparvarlari Abdurahmon Toshkandiy va Abdulla Avloniy axloqiy konsepsiyalaridagi umumiylik va xususiylik.....	420
Abrorxon Asatulloev Asatulloevich , falsafa fanlari doktori (PhD)	
Yer resurslaridan foydalanishning iqtisodiy va huquqiy asoslari.....	424
Abdurahmanova Muqaddas Toxtasinovna	
Стратегии привлечения иностранных инвестиций для содействия устойчивому экономическому росту в Республике Узбекистан с акцентом на инициативы зеленого развития	431
Нилуфар Зикируллаева Дилмуродовна , аспирант	
Bank tizimi barqarorligini oshirishda kredit risklarining ahamiyati va ularni kamaytirish yo'llari	440
Xolmamatov Farhodjon Kubayevich , iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori, professor	
Baholash faoliyatini rivojlantirish yo'nalishlari va uning huquqiy asoslari	446
Bobirjon Aktamov , mustaqil tadqiqotchi	
Suv resurslaridan foydalanishni iqtisodiy boshqarish samaradorligini kompleks baholash uslubiyoti.....	454
Axmedov Sayfullo Normatovich , t. f. n., mustaqil tadqiqotchi	
Oliy ta'lim muassasalarida ilmiy-tadqiqot faoliyatini boshqarishni takomillashtirish metodologiyasini ishlab chiqish.....	459
Mirzaliyev Sanjar Maxamatjon o'g'li	

DAVLAT SEKTORIDA ICHKI AUDITNI TASHKIL ETISH XUSUSIYATLARI

Mamirjon Jaloliddinov

Toshkent moliya instituti mustaqil izlanuvchisi

Annotatsiya: Maqolada O'zbekiston Respublikasida vazirlik va idoralarda ichki auditni tashkil etishning maqsadi, xususiyatlari, mavjud muammolari, huquqiy asoslari o'rganilgan. O'tkazilgan tahlil natijalariga ko'ra vazirlik va idoralarda ichki auditni takomillashtirish bo'yicha ilmiy xulosa va amaliy takliflar berilgan.

Kalit so'zlar: davlat sektori, ichki audit, ichki audit xizmati, moliyaviy hisobot, byudjet hisobi.

Abstract: The article examines the purpose, features, existing problems, legal basis for organizing internal audit in ministries and departments of the Republic of Uzbekistan. Based on the results of the analysis, a scientific conclusion and practical proposals for improving the internal audit of ministries and departments were given.

Key words: public sector, internal audit, internal audit service, financial reporting, budget accounting.

Аннотация: В статье изучены цель, особенности, существующие проблемы, правовые основы организации внутреннего аудита в министерствах и ведомствах Республики Узбекистан. По результатам анализа даны научное заключение и практические предложения по совершенствованию внутреннего аудита министерств и ведомств.

Ключевые слова: государственный сектор, внутренний аудит, служба внутреннего аудита, финансовая отчетность, бюджетный учет.

KIRISH

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2020-yil 24-avgustdagi PQ–506-sonli qarori bilan tasdiqlangan 2020–2024-yillarda O'zbekiston Respublikasining davlat moliyasini boshqarish tizimini takomillashtirish strategiyasida davlat moliyasini boshqarish tizimini takomillashtirish strategiyasining asosiy yo'nalishlaridan biri sifatida "byudjet hisobi standartlarini unifikatsiya qilish, ichki nazorat va audit tizimini takomillashtirish orqali moliyaviy intizomni mustahkamlash"¹ ko'rsatilgan.

Olib borilayotgan islohotlar bilan bir qatorda, davlat sektorida moliyaviy hisobotlarning xalqaro standartlarga (IPSAS) uyg'unlashtirish ishlari olib borilmoqda. Bundan ko'zlangan asosiy maqsad, byudjet hisobi va hisoboti tizimini rivojlantirish, ya'ni byudjet hisobi va hisoboti tizimi orqali boshqaruv qarorlarini to'g'ri va o'z vaqtida qabul qilish, davlat sektori aktivlari, majburiyatlari, sof aktivlar, moliyaviy natijalar va pul oqimlari to'g'risidagi aniq va ishonchli ma'lumotlarini olish hisoblanadi.

Shu bilan birga "byudjet jarayonining shaffofligini yanada oshirish va uning ustidan jamoatchilik nazoratini kuchaytirish, byudjetdan moliyalashtirish, hisob va hisobot mexanizmini takomillashtirish, vazirlik va idoralarning bo'ysunuvidagi muassasalarda byudjet intizomini mustahkamlash borasidagi mas'uliyatini oshirish, shuningdek, zamonaviy axborot texnologiyalari va xalqaro e'tirof etilgan moliyaviy nazorat standartlarini joriy qilish yo'li bilan byudjet qonunchiligini buzish holatlarining oldini olish va profilaktikasiga qaratilgan davlat moliyaviy nazoratining rolini tubdan qayta ko'rib chiqish maqsadida"² vazirlik va idoralarda ichki audit xizmatlari tashkil etildi.

TAHLILLAR VA NATIJALAR

Vazirlik va idoralarda ichki audit tuzilmalari tashkil etilgunga qadar davlat moliyaviy nazorat organlari (O'zbekiston Respublikasi Hisob palatasi, Davlat moliyaviy nazorat inspeksiyasi va uning hududiy bo'linmalari hamda boshqa vakolatli organlar) tomonidan vazirlik va idoralarda moliyaviy nazorat tadbirlari amalga oshirilgan

1 O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2020-yil 24-avgustdagi "2020–2024-yillarda O'zbekiston Respublikasi davlat moliyasini boshqarish tizimini takomillashtirish strategiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi 506-sonli qarori.

2 O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017-yil 21-avgustdagi "Ta'lim va tibbiyot muassasalarini moliyalashtirish mexanizmini hamda davlat moliyaviy nazorati tizimini yanada takomillashtirish to'g'risida"gi PQ–3231-sonli qarori.

bo'lib, moliyaviy nazorat tadbirlari "davlat moliyaviy nazorati obyektlarida byudjet to'g'risidagi qonunchilikning buzilishi holatlarini aniqlash, bartaraf etish va unga yo'l qo'ymaslik, shuningdek, byudjet sohasida korrupsiyaga oid huquqbuzarliklarning oldini olish maqsadida"³ amalga oshirilgan.

2017-yildan boshlab davlat moliyaviy nazorati tizimida islohotlar amalga oshirilishi boshlandi. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017-yil 21-avgustdagi "Ta'lim va tibbiyot muassasalarini moliyalashtirish mexanizmini hamda davlat moliyaviy nazorati tizimini yanada takomillashtirish to'g'risida"gi PQ-3231-son qarori bilan O'zbekiston Respublikasi Xalq ta'limi vazirligi, Sog'liqni saqlash vazirligi, Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi, Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligining O'rta maxsus, kasb-hunar ta'limi markazi hamda O'zbekiston Respublikasi Moliya vazirligi huzuridagi byudjetdan tashqari Pensiya jamg'armasida ichki audit va moliyaviy nazorat xizmatlari tarzida tashkil etildi. Ichki audit xizmatlari 3 ta shtat birligidan iborat bo'lgan respublika darajasida hamda 1 – 4 shtat birligidan iborat hududiy darajada tashkil etildi.

Ichki audit xizmatlarining birinchi navbatda aynan ushbu vazirlik va idoralarda tashkil etilishini, ularga davlat byudjetidan ajratiladigan mablag'larning salmoqli qismining to'g'ri kelishi hamda ijtimoiy yo'nalishni o'z ichiga qamrab olishi bilan izohlash mumkin. Bundan tashqari, ushbu vazirlik va idoralar qariyb 20 mingga yaqin byudjet tashkilotini qamrab oladi hamda ularda 1,4 milliondan ortiq xodimlar faoliyat yuritadi (1-jadval.)

1-jadval: Xalq ta'limi vazirligi, Sog'liqni saqlash vazirligi, Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi hamda Maktabgacha ta'lim vazirligining tizim tashkilotlari, xodimlari soni va davlat byudjeti ijrosi to'g'risida ma'lumot (2022-yil holatiga)⁴

№	Vazirlik va idora nomi	Tizimdagi tashkilotlar soni	Ishlovchi xodimlar soni	Davlat byudjeti ijrosi (trln. so'm)
1	Xalq ta'limi vazirligi	10596	746 363	27,9
2	Sog'liqni saqlash vazirligi	1212	468 622	5,6
3	Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi	562	85 277	3,9
4	Maktabgacha ta'lim vazirligi	6801	197 052	4,7
	Jami	19 171	1 497 314	42,1

Yuqoridagi jadvaldan ko'rinib turibdiki, ushbu vazirliklar tomonidan byudjet mablag'larining sarflanishi 42,1 trln. so'mni tashkil etib, bu umumiy davlat byudjeti xarajatlarning qariyb 30 foizini tashkil etadi.

Shu bilan birga byudjet to'g'risidagi qonunchilik hujjatlarini buzilish holatlari, moliyaviy xato va kamchiliklar ushbu vazirliklarda boshqa vazirlik va idoralarga nisbatan sezilarli darajada farq qiladi. (2-jadval)

2-jadval: Vazirliklarning ichki audit xizmatlari tomonidan 2022-yilda aniqlangan xato va kamchiliklar to'g'risida ma'lumot⁵

№	Vazirlik nomi	Ichki audit tadbirlari o'tkazilgan obyektlar soni	Aniqlangan moliyaviy xato va kamchiliklar summasi (mln. so'mda)
1	Xalq ta'limi vazirligi	662	87 364,4
2	Maktabgacha ta'lim vazirligi	1160	45 100,0
3	Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi	200	16 056,2
4	Sog'liqni saqlash vazirligi	320	26 490,0
5	Madaniyat vazirligi	14	4 665,9
6	Bandlik va mehnat munosabatlari vazirligi	145	1 251,6
7	Qishloq xo'jaligi vazirligi	103	21 260,0
8	Qurilish vazirligi	7	143,6
9	Sportni rivojlantirish vazirligi	421	2 958,1
10	Innovatsion rivojlanish vazirligi	6	13,1
11	Uy-joy kommunal xizmat ko'rsatish vazirligi	9	22 924,9
12	Suv xo'jaligi vazirligi	13	3 791,9
13	Turizm va madaniy meros vazirligi	5	52,6
14	Adliya vazirligi	24	426,1
15	Iqtisodiy taraqqiyot va kambag'allikni qisqartirish vazirligi	11	1 391,9
	Jami	3100	233 890,3

3 O'zbekiston Respublikasi Byudjet kodeksi, O'zbekiston Respublikasi qonun hujjatlari to'plami, 52(I)-son, 2013-yil 31-dekabr.

4 Jadval muallif tomonidan tayyorlangan.

5 Jadval muallif tomonidan tayyorlangan.

Xalq ta'limi vazirligi, Sog'liqni saqlash vazirligi, Maktabgacha ta'lim vazirligi hamda Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi ichki audit xizmatlari tomonidan 2019–2022-yillar davomida o'tkazilgan ichki audit tadbirlari to'g'risidagi ma'lumotni quyidagi jadvaldan (3-jadval) ko'rishimiz mumkin.

3-jadval: O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligi, Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi, Xalq ta'limi vazirligi va Maktabgacha ta'lim vazirligi Ichki audit xizmatlari tomonidan 2019–2021-yillarda o'tkazilgan nazorat tadbirlari natijalari to'g'risida ma'lumot⁶

№	Ko'rsatkichlar	Nazorat tadbiri o'tkazilgan obyektlar soni (dona)				Aniqlangan moliyaviy xato va kamchiliklar summasi				Davlat byudjetiga tiklangan mablag'				Profilaktika tadbirlari natijasida oldi olingan xarajatlar summasi			
		2019	2020	2021	2022	2019	2020	2021	2022	2019	2020	2021	2022	2019	2020	2021	2022
1	Sog'liqni saqlash vazirligi	366	395	443	320	1,2	16,9	35,1	26,4	1,7	3,2	8,5	0,8	-	22,7	38,7	23,1
2	Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi	465	328	524	200	0,56	2,5	16,3	16,1	1,9	1,1	6,4	6,3	8,6	4,7	5,7	9,1
3	Xalq ta'limi vazirligi	5273	1188	256	662	16,1	228,3	91,1	87,3	11,9	16,8	8,1	23,1	-	135,1	410,1	852,9
4	Maktabgacha ta'lim vazirligi	-	611	450	1160	-	51,8	36,6	45,1	-	7,4	8,9	10,1	-	3,2	41,3	8,2
	JAMI	6104	2522	1670	2342	17,9	299,6	179,3	174,9	15,5	28,7	31,9	40,3	8,6	165,8	495,9	893,3

Yuqoridagi jadvaldan ushbu vazirliklar ichki audit xizmatlarining xato va kamchiliklarni aniqlashdan tashqari profilaktikaga ham e'tibor qaratayotganliklarini ko'rishimiz mumkin. Albatta, buni ushbu vazirliklarda ichki audit xizmatlari faoliyatining rivojlanishi hamda uslubiy asoslarining mustahkamlanayotganligi bilan izohlash mumkin.

Bugungi kunda xalqaro amaliyotdan kelib chiqib, mamlakatimiz davlat sektorida ichki audit faoliyatini rivojlantirish bo'yicha bir qator chora-tadbirlar amalga oshirilmoqda.

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 30-dekabrda PQ–4938-son "O'zbekiston Respublikasining "2021-yil uchun O'zbekiston Respublikasining Davlat byudjeti to'g'risida"gi Qonuni ijrosini ta'minlash chora-tadbirlari to'g'risida"gi qarori bilan rivojlantirish dasturlarining samaradorligi natijalarini tahlil qilish maqsadida vazirliklar va idoralar markaziy apparatlari tuzilmasida ichki audit xizmatlari joriy qilinishi belgilandi.

Shuningdek, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2021-yil 30-dekabrda PQ–73-son "O'zbekiston Respublikasining "2022-yil uchun O'zbekiston Respublikasining Davlat byudjeti to'g'risida"gi Qonuni ijrosini ta'minlash chora-tadbirlari to'g'risida"gi qarori bilan 40 ta birinchi darajali byudjet mablag'larini taqsimlovchilarning maqsadli indikatorlari tasdiqlandi hamda maqsadli indikatorlarning bajarilishini baholash vazirlik va idoralarning ichki audit xizmatlariga yuklatildi.

Hozirda vazirlik va idoralarda tashkil etilgan ichki audit tuzilmalarida 300 dan ortiq ichki audit xizmati xodimi faoliyat yuritmoqda. (4-jadval)

4-jadval: Ayrim vazirlik va idoralarning ichki audit xizmatlari xodimlari to'g'risida ma'lumot (2022-yil)⁷

№	Vazirlik va idora nomi	Tizimdagi tashkilotlar soni	Ichki audit xizmatlari shtat birliklari soni		
			jami	markaziy apparatda	hududda
A	1	2	3	4	5
1	Xalq ta'limi vazirligi	10 596	54	54	0
2	Maktabgacha ta'lim vazirligi	6 678	35	35	0
3	Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi	560	63	4	59
4	Sog'liqni saqlash vazirligi		31	3	28
5	Madaniyat vazirligi	786	3	3	0

⁶ Jadval muallif tomonidan tayyorlangan.

⁷ Jadval muallif tomonidan tayyorlangan.

6	Innovatsion rivojlanish vazirligi	9	3	3	0
7	Uy-joy kommunal xizmat ko'rsatish vazirligi	68	1	1	0
8	Qishloq xo'jaligi vazirligi	174	18	4	14
9	Suv xo'jaligi vazirligi	288	3	3	0
10	Turizm va madaniy meros vazirligi	25	2	2	0
11	Sportni rivojlantirish vazirligi	377	16	2	14
12	Bandlik va mehnat munosabatlari vazirligi	272	17	17	0
13	Qurilish vazirligi	16	4	4	
14	Adliya vazirligi	40	2	2	0
15	Iqtisodiy taraqqiyot va kambag'allikni qisqartirish vazirligi	36	2	2	0
16	Ekologiya va atrof-muhitni muhofaza qilish davlat qo'mitasi	45	2	2	0
17	O'rmon xo'jaligi davlat qo'mitasi	118	1	1	
18	Veterinariya va chorvachilikni rivojlantirish davlat qo'mitasi	367	1	1	0
19	Monopoliyaga qarshi kurashish qo'mitasi	17	5	5	0
20	Davlat statistika qo'mitasi	16	1	1	0
21	Davlat soliq qo'mitasi	232	16	2	14
22	Davlat bojxona qo'mitasi	18	2	2	0
23	Transport vazirligi huzuridagi Avtomobil yo'llari qo'mitasi		29	3	26
24	Davlat aktivlarini boshqarish agentligi	19	4	4	0
25	Korrupsiyaga qarshi kurashish agentligi		1	1	
26	O'zbekiston Milliy axborot agentligi		1	1	
27	Prezident ta'lim muassasalari agentligi		4	4	
28	Kinematografiya agentligi		1	1	
29	Yoshlar ishlari agentligi	223	1	1	
30	O'zbekiston Respublikasi Investitsiyalar va tashqi savdo vazirligi huzuridagi O'zbekiston texnik jihatdan tartibga solish agentligi		4	4	
31	Byudjetdan tashqari pensiya jamg'armasi	223	38	6	32
32	Davlat tibbiy sug'urtasi jamg'armasi	29	5	3	2
33	Bandlik va mehnat munosabatlari vazirligi huzuridagi Jamoat ishlari jamg'armasi	1	3	3	0
34	Fanlar akademiyasi	42	2	2	0
	Jami	21 275	375	186	189

Yuqoridagi jadvalni tahlil qilsak, ichki audit tuzilmalaridagi shtat birliklari soni vazirlik va idoralarda turlicha ekanligini ko'rishimiz mumkin. Shuningdek, ayrim vazirliklarda ulardagi tashkilotlar soni, xodimlar soni va tashkil etilish shaklidan kelib chiqib, shtat birliklari hududlarda ham tashkil etilgan. Bunga misol sifatida Xalq ta'limi vazirligi, Maktabgacha ta'lim vazirligi va Sog'liqni saqlash vazirligini keltirishimiz mumkin.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Yuqoridagi ma'lumotdan shunday xulosa qilish mumkinki, ichki audit tuzilmalarida shtat birliklari sonini belgilash bo'yicha qonunchilikda alohida talablar mavjud emasligi sababli vazirlik va idoralarda ichki audit tuzilmalaridagi shtat birliklari nomutanosib belgilangan. Misol tariqasida 42 ta shtat birligiga ega Fanlar akademiyasida ichki audit tuzilmasiga 2 ta shtat birligi bo'lsa, 223 ta shtat birligiga hamda hududiy tuzilmalariga ega Yoshlar ishlari agentligida ichki audit tuzilmasiga 1 ta shtat birligi belgilangan.

Shu sababli ichki audit tuzilmalarida shtat birliklari sonini belgilash bo'yicha aniq mezonlari ishlab chiqilishi va qonunchilik hujjatlari bilan mustahkamlanishi alohida ahamiyat kasb etadi. Bunda mezonlar ishlab chiqishda vazirlik va idora tizimidagi tashkilotlar va xodimlar soni, byudjeti, vazifalari va boshqalar ko'rsatkichlar inobatga olinishi lozim.

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2022-yil 1-avgustdagi 416-son qarori bilan tasdiqlangan Vazirlik va idoralarning ichki audit xizmati to'g'risida namunaviy nizomda ichki audit xizmatlari tashkil etilishi bilan bog'liq asosiy normalar belgilab qo'yildi. Jumladan,

a) ichki audit xizmati vazirlik va idoralar markaziy apparatida mustaqil tarkibiy tuzilma sifatida tashkil etiladi; Ichki audit xizmatlarining vazirlik va idoralar markaziy apparatida mustaqil tarkibiy tuzilma sifatida tashkil etilishi, uning o'z faoliyatini amalga oshirishda, jumladan, ichki audit tadbirlari o'tkazishda, natijalarni rasmiylashtirishda mustaqil faoliyat olib borishiga hamda manfaatlar to'qnashuviga yo'l qo'yilmaslikka olib keladi.

Hozirda ayrim vazirlik va idoralarning hududiy boshqarmalarida faoliyat yurituvchi ichki audit xizmatlari xodimlarining hududiy boshqarma rahbarlariga bo'ysinuvi, ichki audit xizmati xodimi mustaqilligining cheklanishiga hamda o'z faoliyatida manfaatlar to'qnashuvining yuzaga kelishiga sabab bo'lmoqda. Shu sababli:

b) ichki audit xizmatini tashkil etmasdan ichki audit faoliyatini boshqa tarkibiy tuzilmalarga yuklashga yo'l qo'yilmaydi;

Xalqaro tajribaga ko'ra ichki auditning xalqaro tan olingan tamoyillaridan biri mustaqillik hisoblanadi. Yuqorida keltirilganidek ichki audit xizmatlari mustaqil tarkibiy tuzilma sifatida tashkil etilishi lozim. Ichki audit faoliyatini boshqa tarkibiy tuzilmalariga yuklanishi, ichki audit xodimlarini o'z faoliyatlarini to'laqonli amalga oshirishga imkon bermaslikka hamda manfaatlar to'qnashuvining yuzaga kelishiga sabab bo'ladi.

Hozirda ayrim vazirlik va idoralarda ichki audit faoliyatining moliyalashtirish yoki komplaens bilan bog'liq tuzilmalar tarkibida tashkil etilganlik holatlari mavjud bo'lib, bu yuqorida keltirilgan muammolarni yuzaga kelishiga olib kelmoqda.

d) ichki audit xizmati vazirlik va idoralarning asosiy faoliyati natijalariga javobgar hisoblanmaydi;

Ichki audit xizmatining asosiy maqsadi qaror bilan tasdiqlangan Vazirlik va idoralarning ichki audit xizmati to'g'risida namunaviy nizomda belgilanganidek vazirlik va idoralarda byudjet intizomini mustahkamlash va byudjet to'g'risidagi qonunchilik hujjatlarining buzilish holatlarini profilaktika qilish, byudjet xarajatlarining samaradorligi va natijadorligini baholash hamda ichki audit faoliyati sohasidagi hujjatlar ijrosini ta'minlash hisoblanadi.

Shu bilan birga ushbu maqsadni amalga oshirish uchun ichki audit xizmatlari:

- "byudjet to'g'risidagi qonunchilik hujjatlariga rioya etilishini tahlil qilish va baholash, byudjet hisobining yuritilishi hamda moliyaviy hisobotlar shakllantirilishini o'rganish orqali byudjet intizomini mustahkamlash;
- masofaviy auditni qo'llagan holda, byudjet mablag'laridan maqsadsiz va samarasiz foydalanish xavflarini aniqlash, minimallashtirish, ularni sodir etishga imkoniyat yaratuvchi sabablar va shart-sharoitlarni bartaraf etish orqali byudjet to'g'risidagi qonunchilik hujjatlarining buzilish holatlari profilaktikasini amalga oshirish;
- rivojlantirish dasturlarining samaradorligi natijalarini tahlil qilish va baholash, mavjud resurslardan oqilona foydalanish orqali byudjet xarajatlarining samaradorligi va natijadorligini oshirish;
- vazirlik va idoralarni moliyalashtirish jarayoniga axborot texnologiyalari tatbiq etilishini baholash orqali ulardan foydalanish samaradorligini o'rganish va rivojlantirish bo'yicha takliflar ishlab chiqish kabi vazifalarni amalga oshiradi."⁸

Ichki audit xizmati vazirlik va idora asosiy faoliyati natijalariga, jumladan, vazirlik va idoraga yuklatilgan vazifalar bajarilishiga, belgilangan maqsadli indikatorlarning bajarilishiga javobgar hisoblanmaydi yoki uning vazifasi hisoblanmaydi.

e) ichki audit xizmati bevosita vazirlik va idoraning birinchi rahbariga bo'ysunadi.

Ichki audit xizmati faoliyatiga vazirlik va idoralarning boshqa mansabdor shaxslari, shuningdek, boshqa davlat organlari, tashkilotlar va ularning mansabdor shaxslari aralashuviga yo'l qo'yilmaydi.

Ichki audit xizmatining vazirlik va idora birinchi rahbariga bo'ysinishi hamda uning faoliyatiga boshqa mansabdor shaxslarning aralashuviga yo'l qo'yilmasligi, ichki audit faoliyati mustaqilligini ta'minlanishiga hamda rahbarni vazirlik va idora ichki nazorat tizimi to'g'risida aniq va ishonchli ma'lumot taqdim etishiga sabab bo'ladi.

Bundan tashqari, ushbu qaror bilan vazirlik va idoralar tomonidan Iqtisodiyot va moliya vazirligiga ichki audit xizmati faoliyati natijalari yuzasidan hisobot choragidan keyingi oyning 20-sanisigacha choraklik hisobot hamda hisobot yilidan keyingi yilning 25-yanvariga qadar yillik hisobot taqdim etilishi belgilandi.

Ilg'or xorij tajribasida ichki audit xizmatlari tegishli organlarga (Moliya vazirligi, Hisob palatasi, Vazirlar Mahkamasi) o'z faoliyati yuzasidan hisobot taqdim etadi hamda ushbu hisobot ichki audit xizmati faoliyati to'g'risida hisobot davrida qilingan ishlar, ichki audit yillik rejasining bajarilishi, ichki audit obyektlari tomonidan chora-tadbirlar rejasining bajarilishi, ichki audit xizmati faoliyatini rivojlantirish bo'yicha takliflar, ichki audit xizmati faoliyati sifatini ta'minlash bo'yicha ma'lumotlarni o'z ichiga oladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2020-yil 24-avgustdagi "2020–2024-yillarda O'zbekiston Respublikasi davlat moliyasini boshqarish tizimini takomillashtirish strategiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi 506-sonli qarori.
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017-yil 21-avgustdagi "Ta'lim va tibbiyot muassasalarini moliyalashtirish mexanizmini hamda davlat moliyaviy nazorati tizimini yanada takomillashtirish to'g'risida"gi PQ–3231-sonli qarori.
3. O'zbekiston Respublikasi Byudjet kodeksi, O'zbekiston Respublikasi qonun hujjatlari to'plami, 52(I)-son, 2013-yil 31-dekabr.
4. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2022-yil 1-avgustdagi "Vazirlik va idoralarning ichki audit xizmati to'g'risidagi namunaviy nizomni tasdiqlash haqida"gi PQ–416-sonli qarori.

8 O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2022-yil 1-avgustdagi "Vazirlik va idoralarning ichki audit xizmati to'g'risidagi namunaviy nizomni tasdiqlash haqida"gi 416-son qarori

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Xondamir Ismoilov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2023. № 9

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77)

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77) telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.